

СЕКЦІЯ V

ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 330.34:339.98

Ольга БРЕЖНЄВА-ЄРМОЛЕНКО,
Олег АНДРІЄНКО *

ПРОБЛЕМА УКОРІНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

ПРОБЛЕМА УКОРЕНЕНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО КРИЗИСА В УКРАИНСКОЙ ЭКОНОМИКЕ

THE PROBLEM OF ECONOMIC CRISIS ROOTING IN THE UKRAINIAN ECONOMY

Анотація. Визначено головні причини та характер сучасної кризи в країні. Розглянуто наслідки кризових явищ, що створюють негативний імідж Україні. Основними напрямками поступального піднесення сучасної економіки визначено відтворення інноваційної моделі економічного розвитку та реалізація військових науково-технічних проектів.

Аннотация. Определены основные причины и характер современного кризиса в стране. Рассмотрены последствия кризисных явлений, создающих негативный имидж Украине. Основными направлениями поступательного подъема современной экономики определены воспроизводство инновационной модели экономического развития и реализация военных научно-технических проектов.

Abstract. The main reasons and nature of the present crisis in the country are determined. Considered the effects of the crisis, creating a negative image of Ukraine. The main directions of the progressive rise of the modern economy defined reproduction of an innovative model of economic development and the implementation of the military scientific and technological projects.

«З тих пір, як утвердилася демократія, у нас одна війна змінюється іншою», — цей вислів Вінстона Черчилля є влучним відображенням реалій сьогодення. У сучасних умовах доцільно буде провести аналогію між поняттями «війна» та «криза», звісно, не розглядаючи їх як синоніми, тому що кожне поняття має своє особисте смислове наповнення. Викликана зовнішньою агресією, «гібридна війна» в Україні здійснює прямий вплив на сучасний негативний стан економіки країни. При цьому сама війна не сприймається масовою свідомістю як війна.

Застійні кризові явища в Україні та внутрішні деструктивні процеси економічного розвитку обумовлюють необхідність дослідження причин укорінення кризи в Україні.

На нашу думку, якщо починати розмірковувати про причини кризи та її укорінення в країні з точки зору економічної теорії, то необхідно згадати, що важливою особливістю ринкової економіки є її циклічний характер відтворення [2, с. 45]. Піднесення і спади в економіці призводять до того, що вона має хвилеподібний характер розвитку. Населення країни вимушене кілька разів за своє життя пристосовуватися до нових економічних умов. Крім того, економічні цикли мають тенденцію до скорочення свого періоду. Попри те, що економічна криза є найважчою фазою циклу для економіки, оптимістичним моментом є те, що криза не може тривати довго.

Економіка України з часів здобуття незалежності адаптувалась до капіталістичної макросистеми з одночасним процесом декапіталізації національної економіки — зносу основних фондів, безперервного використання старих потужностей, хронічної залежності від зовнішніх інвесторів. Безперечно, все це не забезпечувало зростання економіки країни в перспективі, а період поживлення, який настав після глобальної кризи 2007 року — найглибшої з часів Великої депресії, три-

* БРЕЖНЄВА-ЄРМОЛЕНКО Ольга Василівна / Ольга БРЕЖНЄВА-ЕРМОЛЕНКО / Olga Brezhneva-Yermolenko — к.е.н., доцент кафедри фінансів та обліку, Дніпродзержинський державний технічний університет, e-mail: olga.breol@gmail.com

АНДРІЄНКО Олег Володимирович / Олег АНДРИЄНКО / Oleg ANDRIYENKO - студент, Дніпродзержинський державний технічний університет, e-mail: inpsi@ukr.net

вав зовсім недовго. Нова криза 2014 року вразила систему політичних, фінансових, міждержавних відносин у країні ще з більшою силою.

Різке погіршення динаміки реального сектору економіки, зумовлене стресовими трансформаціями соціально-економічного та політичного середовища, розгортанням бойових дій на сході України, анексією Російською Федерацією АР Крим, засвідчує слабку здатність господарської системи протистояти внутрішнім і зовнішнім загрозам і підтверджує недосконалість і вичерпаність традиційних для України чинників економічного зростання, заснованих на переважанні сировинної складової у виробництві та експорті, експлуатації застарілих екологонебезпечних і ресурсоємних засобів виробництва, високій експортній орієнтації базових бюджетоутворюючих галузей, використанні дешевої низькокваліфікованої праці [3, с. 28].

Військова агресія та енергетичний тиск з боку Російської Федерації наблизили країну до дефолту, що стало поштовхом для виводу з банківської системи своїх активів іноземними інвесторами та депозитів населенням. Внаслідок різкого скорочення інвестицій в Україну, Національний банк витратив мільярди доларів для того, щоб зупинити обезцінювання національної валюти, яка з початку 2014 року знецінилася майже на третину. Рівень падіння ВВП України за роки незалежності та скорочення реального ВВП на 35 % (за даними Всесвітнього банку) є найгіршим результатом у світі. Падіння ВВП України з 1991 по 2015 роки станом на січень 2016 року за даними Всесвітнього банку очікується на рівні 70 %.

Усе це створює негативний інвестиційний імідж України, яка наразі виступає боржником і хронічно залежить від зовнішніх кредиторів. Реструктуризація боргів України та списання частини боргу дали змогу уникнути дефолту та продовжити євроінтеграцію в складних економічних обставинах. Але прогнозувати будь-який сценарій розвитку економіки України в умовах геополітичних ризиків на сьогодні досить складно, так само як і пояснити характер сучасної кризи.

Стає зрозумілим, що сучасна криза має системний і структурний характер. Ми маємо змогу спостерігати процеси, які притаманні системній кризі — втрата цілісності та стійкості економічної системи, руйнація загально визнаних економічних оцінок, панічні настрої суб'єктів економіки, зниження довіри до учасників ринку та органів влади тощо.

На структурний характер кризи вказують суперечності, що виникають між застарілими механізмами теперішньої економічної політики, практики та новими умовами господарської діяльності.

Сучасна економічна політика країни, всі її складові, мають орієнтуватися на розвиток інноваційної економіки, що обумовлює формування відповідної інноваційної політики, спрямованої на створення, перш за все, фінансово-економічних засад здійснення, підтримки, регулювання та стимулювання розвитку інноваційної діяльності, відтворення інноваційної моделі економічного розвитку та впровадження її в практику.

Аби Україна могла перейти від індустріальної економіки до суспільства знань і успішно конкурувати з іншими країнами в постіндустріальному світі, вона повинна володіти системою інновацій, наукових досліджень і технологічних розробок, а головне — соціокультурним ресурсом, творчим потенціалом учених та інженерів. Останній передбачає не тільки необхідні для творчості матеріальні умови, а й певну культуру мислення, для формування якої потрібен час. Проблема полягає не тільки у величині витрат на науку й нові технології, а й у самій організації науково-інноваційної діяльності, характері зв'язків між науковими дослідженнями й виробництвом, ролі фахівців та їхньої здатності до творчості [1, с. 206].

Інтегративний характер економічних відносин визначає необхідність для країни приймати й поділяти позицію соціально-економічного розвитку, пропоновану ззовні. На даному етапі такий розвиток стримується підвищенням витрат на військові потреби. Однак залучення всіх видів ресурсів у створення нових видів озброєння, реалізація військових науково-технічних проектів забезпечує зайнятість більшої частини населення, а рівно і поступальний рух науково-технічного прогресу. І з цим неможливо сперечатися, оскільки про це свідчить сама історія.

Література

1. *Бабенко В.А.* Соціокультурний ресурс як провідний чинник формування національної інноваційної економіки / В.А. Бабенко // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. — 2015. — №2. — С. 204 — 209. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pirpr_2015_2_38.pdf.
2. *Видобора В.В.* Економічна криза: теоретичний і практичний аспекти / В.В. Видобора // Науковий вісник ПУЕТ. Серія «Економічні науки». — Полтава: ПУЕТ, 2013. — №3 (59). — С. 42 — 49.
3. *Собкевич О.В.* Напрями антикризової політики для інноваційної модернізації промисловості і забезпечення економічної безпеки України / О.В. Собкевич // Економічний часопис. — XXI. — 2015. — № 5/6. — С. 28 — 32.